

Het gemak van automatische voetbaden haalt melkveehouders nog niet massaal over de streep

Baden zonder zorgen

De automatisering rondom klauwverzorging neemt in Nederland en Vlaanderen nog geen grote vlucht. Voor de meeste bedrijven is de investering te groot en het aantal bespaarde arbeidsuren te gering. Automatisch analyseren van de klauwgezondheid krijgt meer navolging.

tekst Tijmen van Zessen

Waar denk je het eerst aan bij de woorden klauwverzorging en automatisering? Pieter Kloosterman, klauwspecialist bij PTC+ in Oenkerk, noemt zonder lang na te denken Digiklauw. Dankzij Digiklauw kunnen klauwverzorgers met behulp van internet melkveehouders adviseren over de klauwgezondheid op hun bedrijf. Tijdens de koppelbehandeling registreert de klauwverzorgers de aandoeningen op koeniveau in een pda. Na afloop stuurt de pda de data naar een centrale computer die er analyses en indexen uit berekent.

‘Op dit moment zijn er ongeveer 2500 melkveehouders in Nederland die gebruikmaken van Digiklauw’, weet Kloosterman. ‘De veehouder krijgt inzicht in wat er zich precies afspeelt op zijn bedrijf. Het zou mooi zijn als de klauwverzorgers, de dierenarts en de voeradviseur vervolgens samen-

werken om tot één heldere adviesaanpak te komen. Dat gebeurt nu nog onvoldoende. Het project ‘Grip op klauwen’ moet dat veranderen.’ In het project ‘Grip op klauwen’ (gripopklauwen.nl) trekken diverse partijen samen op om een eenduidig advies richting veehouders te geven.

Consequente voetbaden

Kloosterman is ook enthousiast over automatische voetbaden. De meeste varianten reinigen zichzelf op een vooraf ingesteld moment. Het voetbad doet consequent op de juiste wijze zijn werk. Deze zekerheid is volgens Kees Bos, solutionmanager voor DeLaval, het belangrijkste argument om te investeren in een automatisch voetbad. ‘Je weet als veehouder zeker dat de dosering van het middel en de frequentie van toepassing juist zijn. Bovendien is het voor de eigen gezondheid beter doordat er minder contact is met het voetbadmiddel. En de

arbeidsbesparing telt uiteindelijk ook mee in de afweging om te kiezen voor een automatisch voetbad.’

Veel boeren struikelen volgens Bos over de moeite en het oponthoud die voetbaden met zich meebrengen. En om van een voetbad ook merkbaar effect te zien, is een frequentie van eens in de vier weken niet toereikend. ‘Vergelijk het met de uiergezondheid, je kunt ook niet volstaan met eens in de vier weken dippen.’ Onderzoek toont aan dat het niveau van mortellaro bij frequent gebruik daalt naar vijf à tien procent. ‘Dat hangt ook af van de infectiedruk, de hygiëne in de stal en de ventilatie. Klauwaandoeningen zijn multifactorieel, een voetbad is één van de middelen die de klauwgezondheid naar een hoger plan tilt.’

Desinfecterende waterstroom

Een variant op het voetbad is de klauwspoeler van Vink Elst bv. Zoals de naam al doet vermoeden, reinigt deze installatie de klauwen met stevig stromend water. Het water bevat een constante oplossing van voetbadmiddel en wordt automatisch bijgevoerd. Terwijl de koe in de gootvormige bak stapt, desinfecteert de waterstroom haar klauwen. Een student van de has deed een poging om op vijftig melkveebedrijven de effecten in kaart te brengen. ‘Daaruit kwam naar voren dat vóór gebruik van het voetbad veertig procent van de dieren stinkpoot of mortellaro had, na gebruik

Klauwspoeler reinigt en desinfecteert de klauwen

daalde dat naar minder dan vijftien procent’, vertelt Gert Jan Vink, directeur van het bedrijf. Naast dit positieve effect wees de student ook op enkele aandachtspunten. Zo zou een aantal bedrijven last hebben van een verstopte zeef die mest en water moet scheiden; met name in het weideseizoen, als koeien veel vuil uit het weiland aan de poten hebben. Bij vorst is de bak niet te gebruiken en de afstelling van de sproeinippels luistert vrij nauw. Volgens Vink zijn deze knelpunten stuk voor stuk te verhelpen, lastiger is de toepassing van de bak bij melkrobots. ‘Op veel bedrijven daalt toch het robotbezoek.’ Op de vakbeurs Eurotier in Hannover presenteert Vink een nieuwe manier om in melkrobots klauwen te ontsmetten. Welke dat is, wil hij nog niet zeggen, op dit moment werkt hij nog aan de aanvraag van het octrooi.

Aanschafprijs nog (te) fors

De diverse aanbieders van automatische klauwverzorging zijn unaniem in hun opvatting over het nut van automatisering, maar erkennen ook dat de kosten in veel gevallen een sta in de weg vormen. De klauwspoeler vergt een investering van ongeveer 5500 euro, het voetbad van DeLaval kost 4500 euro, maar exclusief leidingwerk en montage. Bos: ‘Veel veehouders zijn zich echter niet bewust van de kosten die klauwaandoeningen met zich meebrengen. Op een gemiddeld bedrijf is er jaarlijks 53 euro per koe schade als gevolg van klauwaandoeningen, waarvan zestig procent infectieus. Met deze data is een automatisch voetbad in drie jaar terugverdiend.’

De StepGuardian van concurrent Boumatic kost 6500 euro, terwijl Lely voor de WalkWay een bedrag van 9000 euro rekent, exclusief montage. Het verschil in prijs zit onder meer in het gebruiksgemak; de Walkway is mechanisch opklapbaar voor de momenten dat de veehouder het voetbad niet gebruikt. Freek van Essen, specialist feeding voor Lely, geeft aan dat het robotbezoek hiermee op peil blijft en dat de rust in de veestapel bewaard blijft. De investering in automatische voetbaden moet je in zijn ogen uitsmeren over de langere termijn.

Zowel Vink en Lely als DeLaval hebben in Nederland minder dan honderd systemen operationeel. Pieter Kloosterman begrijpt waarom: ‘De omvang van melkveebedrijven in Nederland en Vlaanderen is denk ik nog te klein. Je kunt prima tijdens het melken een voetbad neerleggen zonder het onder melktijd te moeten verschonen. Pas vanaf 180 koeien is een zelfreinigend voetbad interessant. I

StepMetrix lijkt in Europa niet van de grond te komen

In de strijd tegen kreupelheid leek de StepMetrix een techniek die voor

veel melkveehouders aantrekkelijk is. Het opsporen van kreupelheid, of nog beter beginnende kreupelheid, is een koud kunstje voor de StepMetrix. Koeien lopen na het melken over een platform dat via weegcellen van elke koe de locomotie registreert en identificeert. Een analyse van de kracht en de duur van de stappen vertelt de veehouder welke koeien (preventief) moeten worden bekapt. Maar met een ondergrens van 25.000 euro is het systeem bepaald geen koopje. ‘Technisch is het product nog steeds interessant, maar in Europa komt het niet

van de grond. De StepMetrix is ontwikkeld voor de Amerikaanse markt, voor bedrijven van duizend tot vijfduizend koeien’, vertelt Marleen Roosen van leverancier Boumatic. Haar collega Berthold Koops vult aan: ‘Die categorie bedrijven rekent in termen van “wat kost mij een uur arbeid?” en niet in termen van “ik loop er toch”. Door een beginnend klauwprobleem op te sporen en te behandelen, voorkomen ze kreupelheid. Discipline is wel een voorwaarde, maar op die bedrijven werkt het personeel al vaak met protocollen.’